

Örgütlerde Sosyal İklim Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Örgütlerde Sosyal İklim Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28191>

Öz

Örgütlerde Sosyal İklim Ölçeği (ÖSÖ), 2017 yılında Perihan Eren-Bana ve S.B. Bekaroğlu tarafından Türk kültürüne uygun olarak geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçeğin temel amacı, çalışanların algıladığı işyeri sosyal çevresini ve örgüt iklimi içindeki sosyal dinamikleri bilimsel olarak ölçmektir. Geliştirme çalışması, ölçeğin geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu göstermeyi hedeflemiştir.

ÖSÖ, özellikle bir kurumun içindeki iletişim kalitesi, dayanışma düzeyi, yönetim desteği ve genel olarak sosyal ilişkilerin niteliği gibi unsurları değerlendirmeye odaklanmaktadır. Bu ölçek, örgütsel psikoloji ve yönetim alanlarında sosyal iklimin çalışan performansını, memnuniyeti ve bağlılığını üzerindeki etkilerini incelemek için önemli bir araç sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel İklim, Sosyal İklim, İşyeri Psikolojisi, Örgütsel Gelişim, Ölçek Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlilik

Yazarlar

Perihan Eren-Bana, S.B. Bekaroğlu

Amaç

Örgütlerde Sosyal İklim Ölçeği'nin temel amacı, çalışanların algıladıkları kurumdaki sosyal çevreyi nasıl algıladıklarını sistematik ve standardize edilmiş bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, Türk iş yaşamı kültürüne özgü sosyal etkileşim ve algı biçimlerini dikkate alınarak geliştirilmiştir. Ölçeğin geliştirilme süreci, örgütsel sosyal iklim kavramının alt boyutlarını belirlemeyi ve bu boyutları temsil eden maddeler oluşturmayı içermiştir.

Ölçek, yöneticilere ve araştırmacılara, organizasyonel müdahale programları tasarlamadan önce mevcut sosyal iklimin güçlü ve zayıf yönlerini tespit etme imkanı sunar. Böylece, çalışanlar arasındaki işbirliği, çatışma çözümü ve genel memnuniyet düzeyleri hakkında nicel veriler elde edilebilir.

Yapı

Ölçek, psikolojideki örgüt iklimi yapısının sosyal boyutuna odaklanmaktadır. Örgütsel iklim, genellikle fiziksel ve sosyal çevrenin çalışan üzerindeki etkileşimli algısı olarak tanımlanır. ÖSÖ, bu geniş yapıya alt kümesi olan "Sosyal İklim"i ölçer. Sosyal İklim, çalışanların birbirleriyle ve yönetimle olan ilişkilerini, destekleyici davranışları ve kurum içi dayanışmayı

kapsar.

Ölçülen temel yapısal bileşenler genellikle şunları içermektedir: **Yönetim Desteği ve İletişim, İşbirliği ve Takım Çalışması, Çatışma Yönetimi ve Çalışan Katılımı**. Ölçek, bu boyutlar üzerinden katılımcıların işyerindeki sosyal etkileşimlerin ne kadar olumlu, açık ve destekleyici olduğunu değerlendirilmesini sağlar.

Geçerlik

Örgütlerde Sosyal İklim Ölçeği'nin geçerlik çalışması, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Geliştirme makalesinde (Eren-Bana & Bekaroğlu, 2017) belirtilen geçerlik analizleri, genellikle **Yapı Geçerliliği** (Construct Validity) ve **Çerik Geçerliliği** (Content Validity) üzerine yoğunlaşmıştır. Çerik geçerliliği, uzman görüşleri alınarak sağlanmıştır, maddelerin ilgili yapıyı temsil etme derecesi değerlendirilmiştir.

Yapı geçerliliği test edilirken, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutlu yapıyı empirik olarak destekleyip desteklemediğini kontrol etmiştir. Ölçek geliştirme çalışması, faktör yüklerinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu ve ölçek yapısının güçlü olduğunu göstermiştir (Detaylı sonuçlar için orijinal makaleye bakınız).

Güvenirlilik

ÖSÖ'nün güvenilirlik çalışmaları, ölçüm sonuçlarının zaman içinde ve farklı durumlarda tutarlı ve kararlı olması sağlamak amacıyla yapılmıştır. Temel güvenirlilik göstergesi olarak **Ç Tutarlılık Katsayısı** (Cronbach's Alpha) rapor edilmiştir. Yüksek Cronbach's Alpha değerleri, ölçeğin oluşturan maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda birbirleriyle uyumlu olduğunu işaret eder.

2017 tarihli geliştirme çalışmasında, ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısının psikometrik standartları karşılayacak düzeyde yüksek olduğunu varsayılmaktadır. Ek olarak, ölçeğin alt boyutları için de ayrı ayrı iç tutarlılık değerleri hesaplanmıştır. Bu bulgular, Örgütlerde Sosyal İklim Ölçeği'nin araştırmalarda kullanılabilecek düzeyde güvenilir bir araç olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirilmesi sırasında uygulanan Faktör Analizi, Örgütlerde Sosyal İklim yapısının çok boyutlu olduğunu ortaya koymuştur. Analizler, ölçeğin maddelerinin birden fazla anlamlı faktör altında toplandığını göstermiştir. Bu faktörler, sosyal iklimin farklı yönlerini (örneğin, destek, iletişim açkılığı, işbirliği) temsil etmektedir.

Açıklayıcı Faktör Analizi, ölçeğin nihai yapısını belirlemede kritik rol oynamıştır; Doğrulayıcı Faktör Analizi ise belirlenen çok faktörlü yapının örneklem verileriyle ne kadar uyumlu olduğunu test etmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçeğin güçlü bir yapısal bütünlüğe sahip olduğunu ve teorik çerçeveye uyumlu bir şekilde inlediği tespit edilmiştir.

Ölçme Aracı

Test Type: Geliştirme Ölçeği / Öz Bildirim Ölçeği

Format: Büyük olaslıkla Likert Ölçeği formatı kullanılmıştır. Katılımcılar, maddelere ne ölçüde katıldıklarını belirtirler (örneğin, 5'li veya 7'li derecelendirme).

Language Available: Türkçe

Population Group: Çalışanlar, profesyoneller, örgüt üyeleri.

Age Group: Yetişkin (18 yaş ve üzeri, aktif çalışan popülasyonu).

Population Details: Türkiye'deki çeşitli sektörlerde ve büyüklüklerdeki örgütlerde çalışan bireyler.

Test Methodology: Kağıt-kalem veya dijital öz bildirim yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Çalışan Memnuniyeti, Örgütsel İklim, Sosyal Algı, Derecelendirme, Geçerlik Testi, Güvenirlilik Analizi, Yönetim Psikolojisi

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Affiliation Email addresses: perihanbana@gmail.com (Sorumlu Yazar: Perihan Eren-Bana)

Correspondence Address: Bilinmiyor (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin geliştirildiği yıl **2017**'dir. Ölçeğin ticari kullanım, telif hakları ve izinler konusunda Perihan Eren-Bana ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik amaçlı kullanımlar için izin prosedürleri, sorumlu yazarın politikalarına tabidir. Ölçeğin kullanım ücreti bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kaynaklar

Eren-Bana P. and Bekaroglu S.B. (2017). Örgütlerde Sosyal İklim Ölçeği geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Research Journal of Business and Management*, 4 (2).

Ölçeğin orijinal PDF belgesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[orgutlerde-sosyal-iklim-olcegi-toad.pdf](#)

Örgütlerde Sosyal İklim Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için yazarla iletişime geçilmesi veya kaynak makaleye başvurulması önerilir.